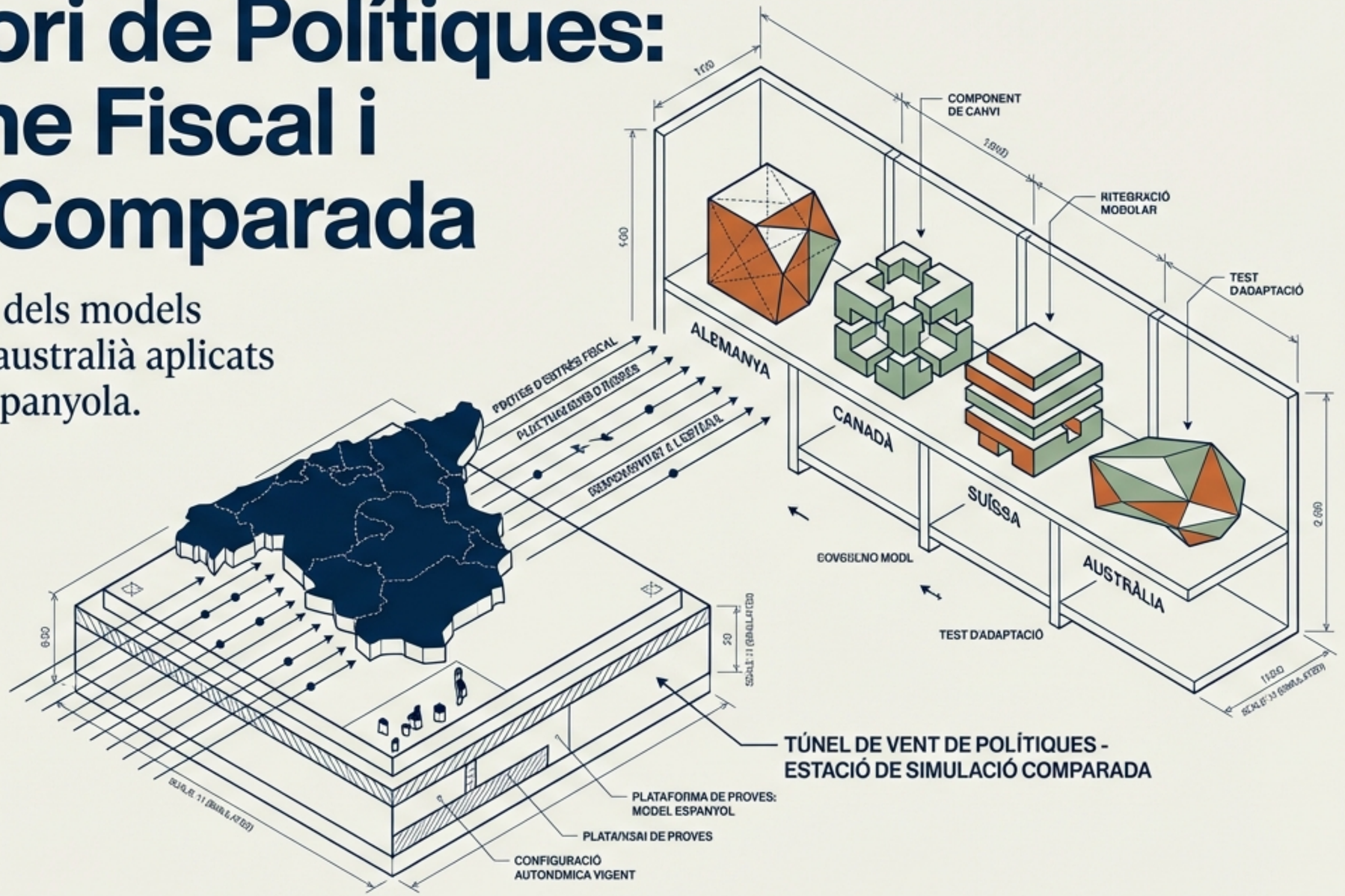
El Laboratori de Polítiques: Federalisme Fiscal i Simulació Comparada

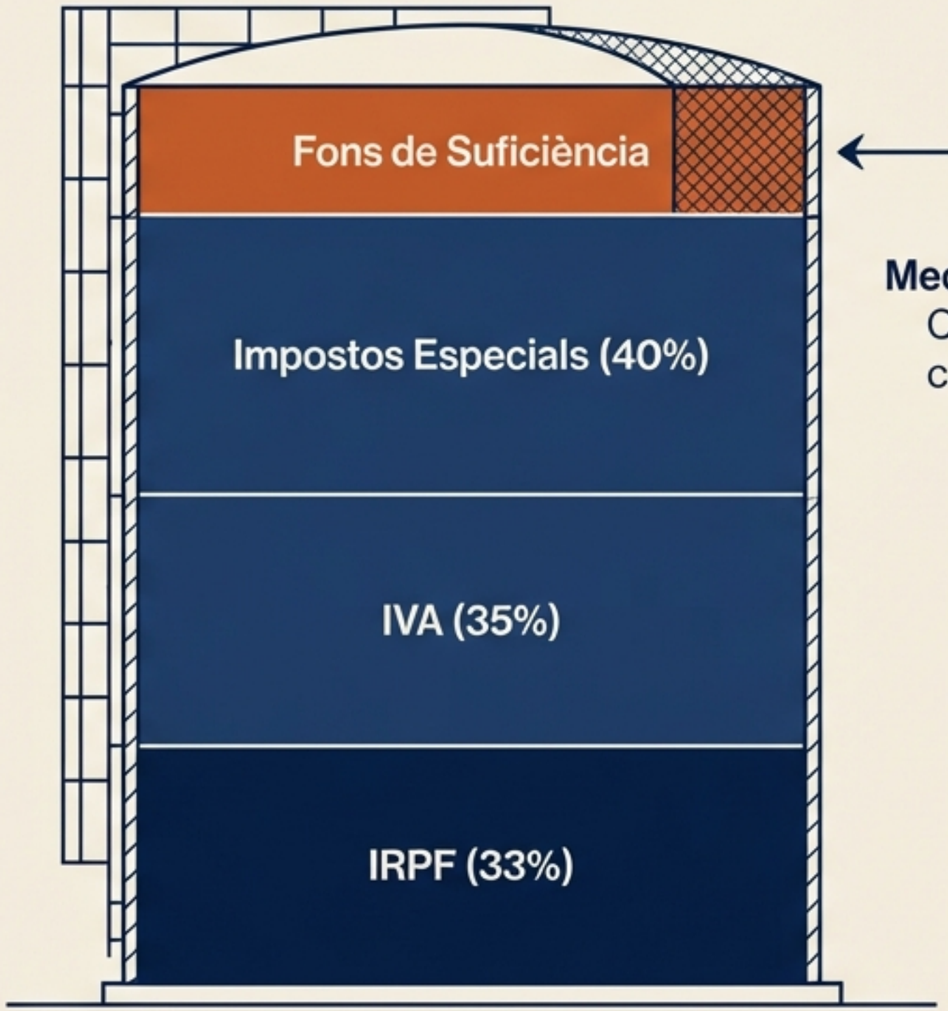
Una anàlisi de la viabilitat dels models alemany, canadenc, suís i australià aplicats a la realitat autonòmica espanyola.

Fonts: Cantarero (2004) i Utrilla & Herrero (2003)
Objectiu: Superar el debat politic per analitzar tècnicament "què passaria si" Espanya adoptés regles federals internacionals.
Eixos d'Anàlisi: Suficiència (Estàtica i Dinàmica), Equitat i Corresponsabllitat Fiscal.

NotebookLM

El Punt de Partida: El Model Espanyol (2002)

L'Evolució: Transició d'un sistema de transferències verticals a una major autonomia tributària.

El Problema: Tensió estructural entre autonomia (ingressos propis) i garantia de mínims (anivellació). Les garanties modulen i distorsionen la relació directa entre esforç fiscal i recursos finals.

NotebookLM

El Dilema de la Anivellació: Conceptes Clau

Nivellació de Recursos

Igualtat Simple.

Garantir ingressos per capita equivalents independentment de la capacitat fiscal original.

Nivellació de Serveis

Equitat de Capacitat.

Garantir la capacitat financera de prestar el mateix nivell de serveis, ajustant per costos i necessitats.

Nivellació de Resultats

Equitat Efectiva.

Garantir la mateixa qualitat final del servei rebut pel ciutadà.

Tensió del Model: Suficiència Estàtica (tancar l'any) vs. Suficiència Dinàmica (créixer amb l'economia).

NotebookLM

Alemanya: El 'Robin Hood' Horitzontal

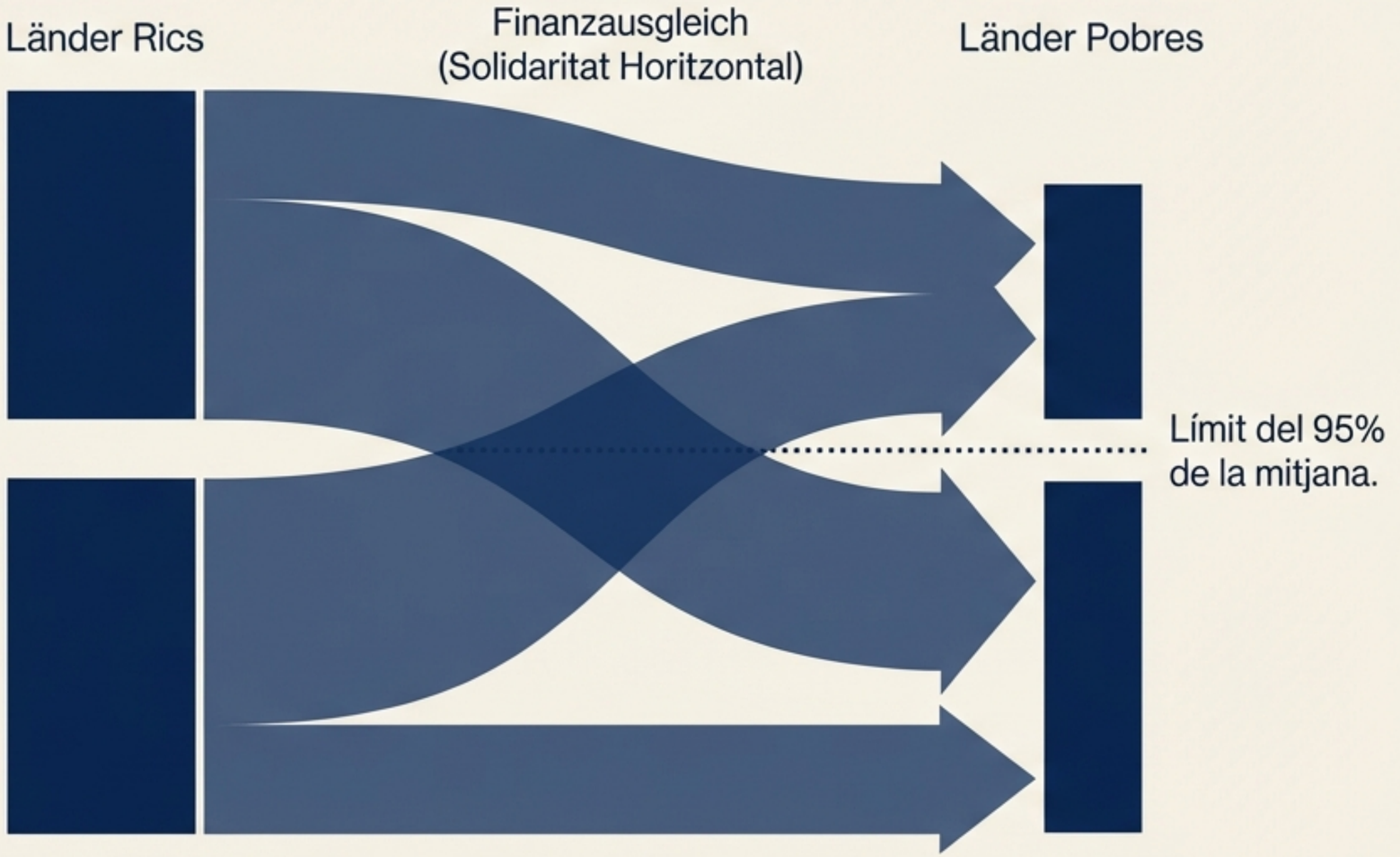
Tipus: Federalisme Cooperatiu.

Mecanisme Clau: Els estats rics paguen directament als pobres. L'Estat Federal intervé mínimament.

Les Regles:

1. Repartiment del 75% de l'IVA per població.
2. El 25% restant anivella fins al 92% de la mitjana.
3. Transferències horitzontals fins al 95%.

Objectiu: Igualar les condicions de vida en tot el territori.

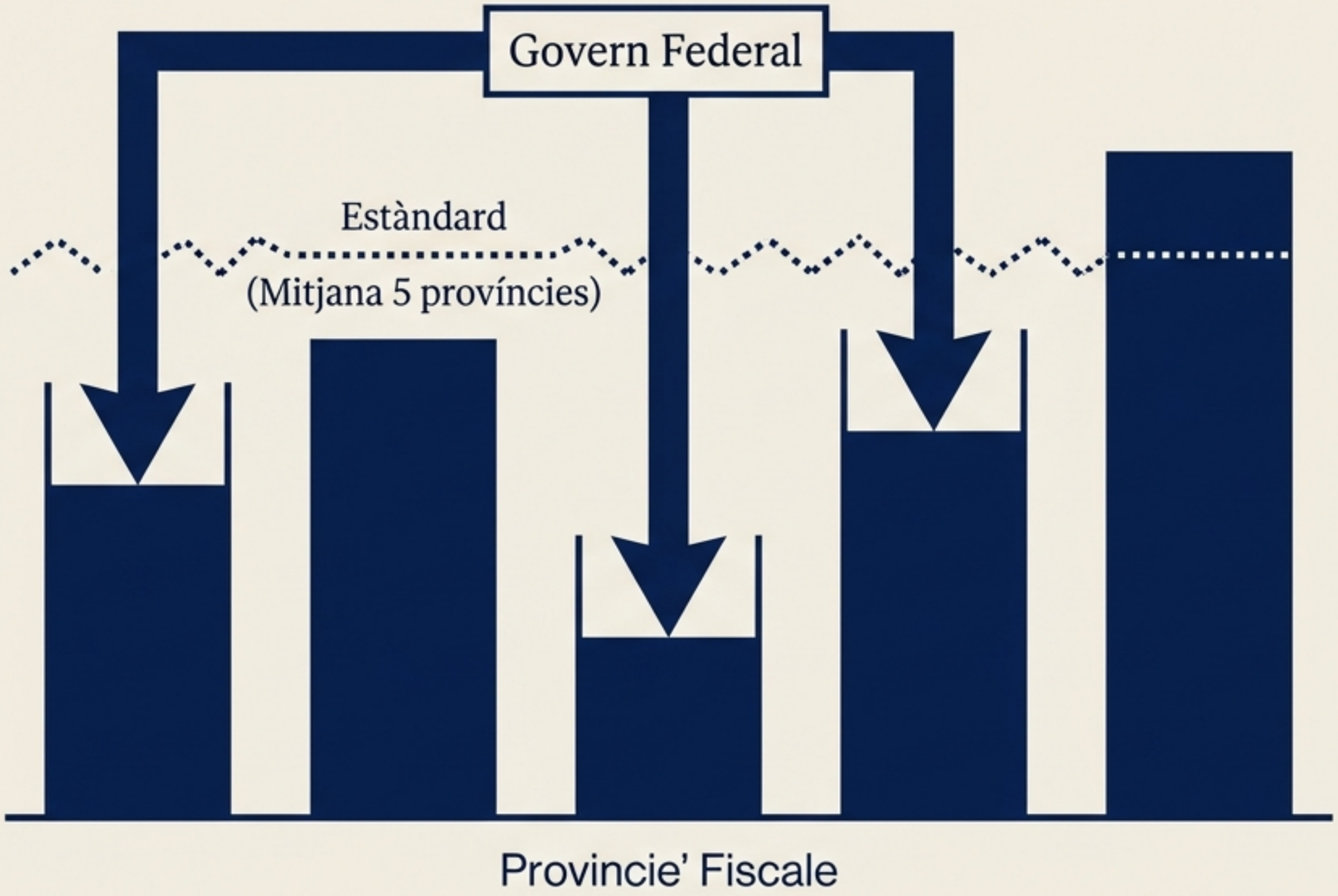

NotebookLM

Canadà: El Federalisme Assimètric i Vertical

Tipus: Federalisme Assimètric.
Mecanisme Clau: Equalization Program.
Flux Vertical: El Govern Federal paga. Els rics no perden recursos propis, els pobres guanyen suport federal.

Les Regles:
- Mesura de capacitat fiscal sobre 33 categories d'ingressos.
- Estàndard: Mitjana de 5 províncies representatives (exclou Alberta i les més pobres).
- Resultat: Serveis comparables a impostos comparables.

NotebookLM

Els Extrems: Suïssa vs. Austràlia

SUÏSSA (Sobirania)

Filosofia: Alta autonomia cantonal.
Realitat: Baixa anivellació. Les diferències de capacitat fiscal es mantenen. Es permet la competència fiscal entre cantons.

AUSTRÀLIA (Igualtat Radical)

Filosofia: Commonwealth Grants Commission.
Realitat: El sistema més anivellador. S'iguala per necessitat de despesa i capacitat. Tothom s'alinea a la mitjana estricta.

Austràlia busca eliminar disparitats; Suïssa les gestiona.

NotebookLM

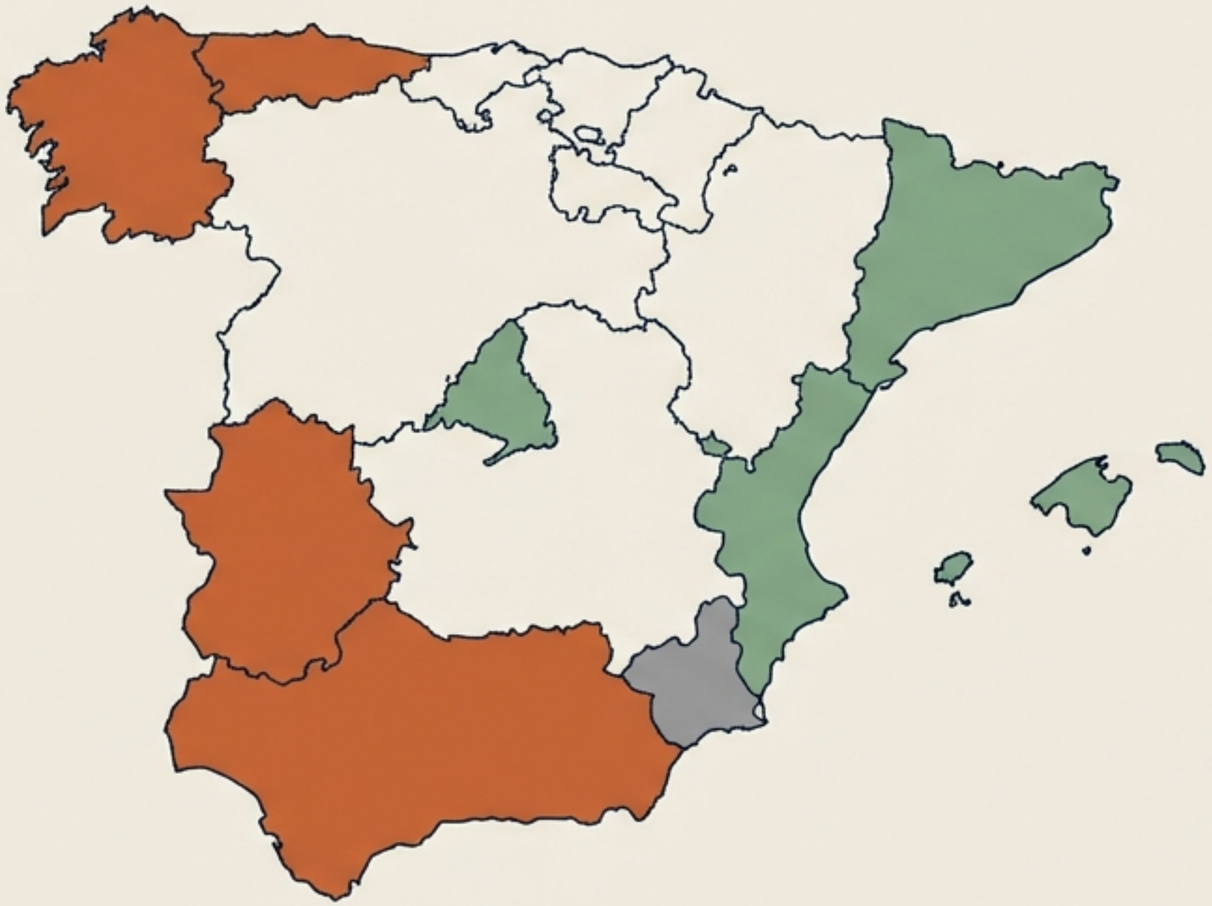
Matriu Comparativa de Sistemes Federals

	Espanya	Alemanya	Canadà	Suïssa	Austràlia
Descentralització	Alta	Alta	Alta	Alta	Alta
Tipus de Transferència	Mixt / Complex	Horitzontal (Länder a Länder)	Vertical (Federal a Província)	Mixt / Baixa Intensitat	Vertical Estricta
Objectiu Anivellació	Garantia de Mínims	Aproximació (95%)	Estàndard Representatiu	Subsidiarietat	Igualtat Total (Mitjana)
Tractament Rics	Aportació (poc transparent)	Pagadors Nets	Neutres (no paguen)	Competència Fiscal	No reben / Ajustats

NotebookLM

Simulació 1: Si Espanya fos Alemanya

Dades basades en Utrilla, Taula 9 (Any base 1999)

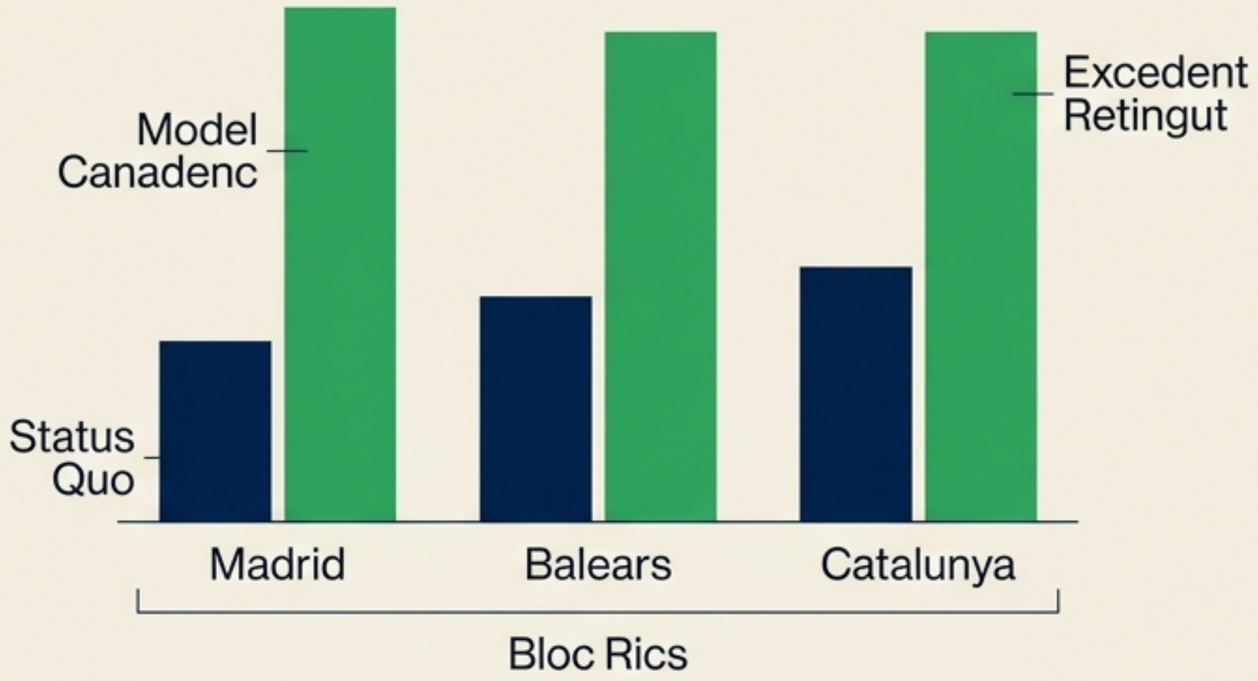
Resultat: El model alemany redueix les diferències però respecta la capacitat fiscal original més que el model espanyol.

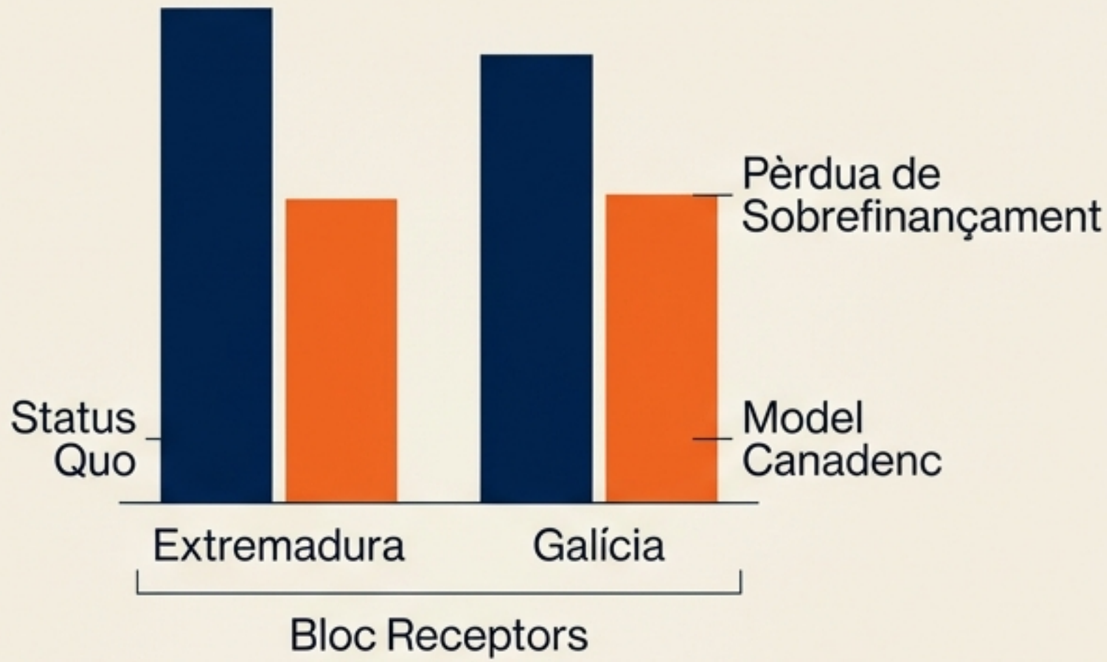
Efecte Robin Hood: Tot i que els rics paguen, el límit de l'anivellació permet a les regions dinàmiques retenir més recursos que sota l'actual sistema de suficiència espanyol.

NotebookLM

Simulació 2: Si Espanya fos el Canadà

Dades basades en Utrilla, Taula 11

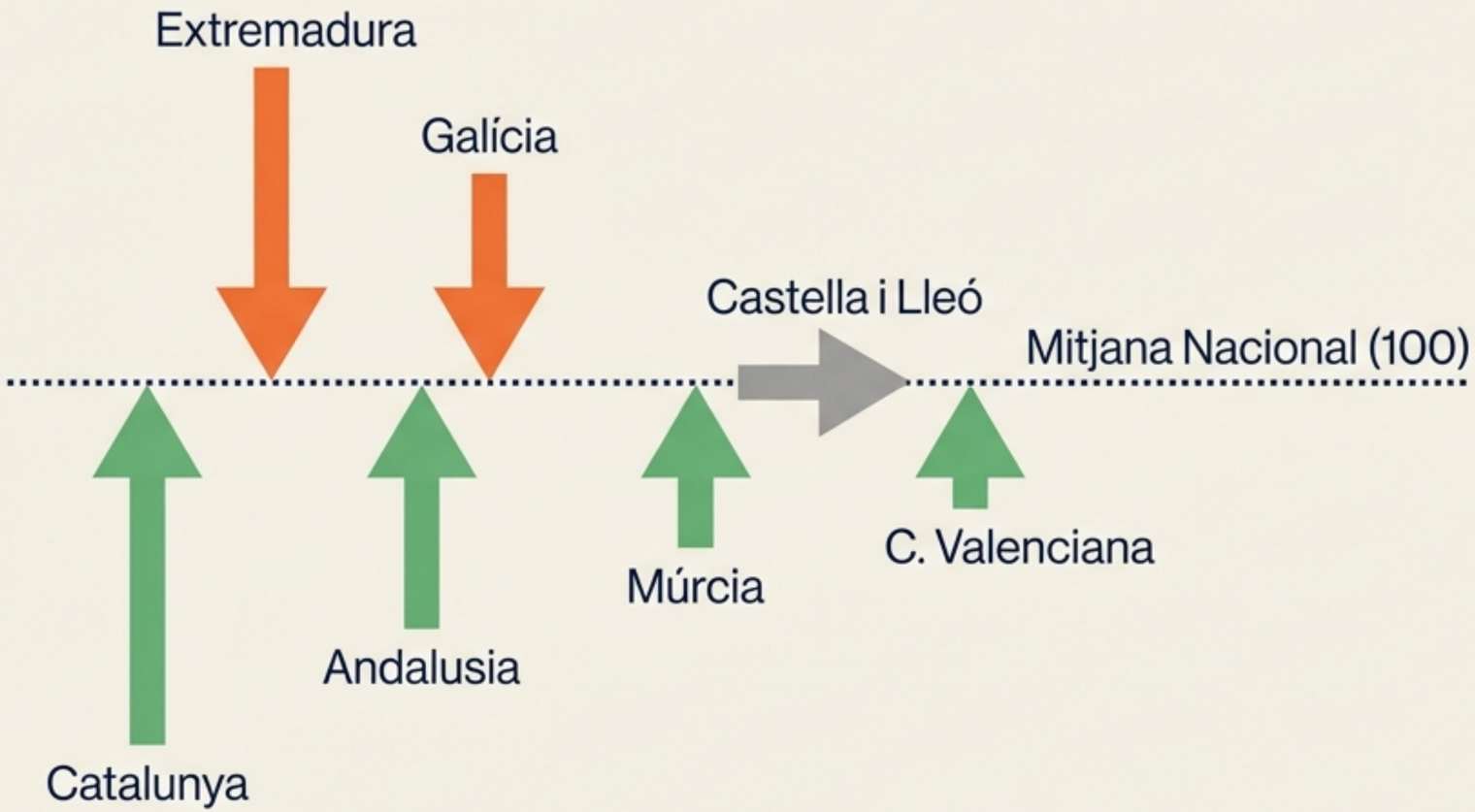

Mecànica: En no haver-hi anivellació negativa (els rics no paguen al pot comú), Madrid, Balears i Catalunya mantenen tot el seu excedent fiscal.
Conseqüència: Incrementa la disparitat total, però maximitza l'autonomia fiscal (Tax-back provision). Extremadura patiria la pèrdua més gran.

NotebookLM

Simulació 3: L'Igualitarisme Australià

Dades basades en Utrilla, Taula 12

Guanyadors: Els infra-finançats sota el model actual (València, Catalunya, Andalusia) guanyen al ser elevats a la mitjana.

Perdedors: Regions com Extremadura perden el 'plus' actual que les situa per sobre de la mitjana.

Conclusió: Austràlia és el sistema que redueix més les disparitats (Coeficient de variació mínim).

NotebookLM

Qui guanya i qui perd? Síntesi de Simulacions

The Fiscal Architect Design Language

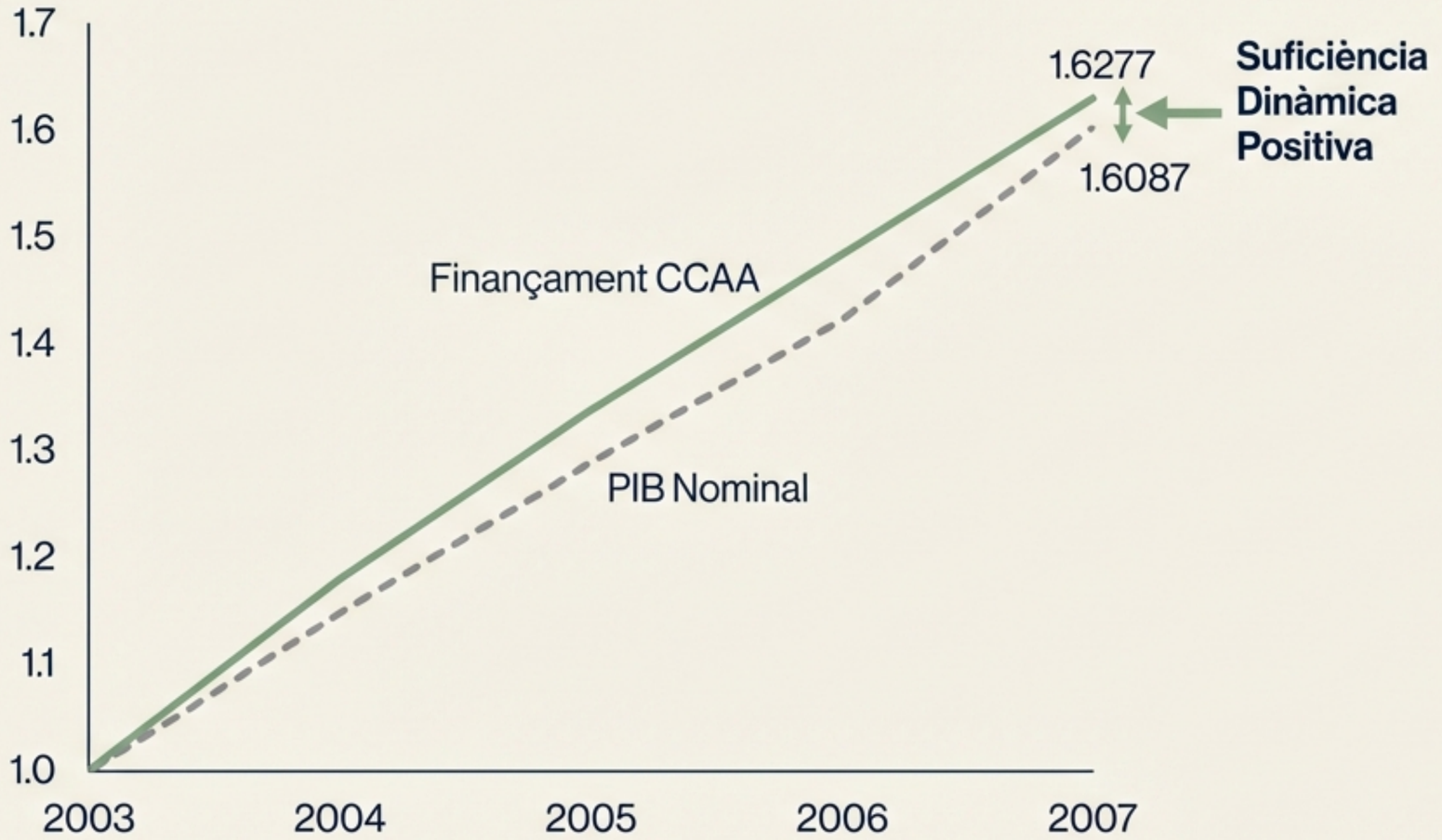
Troballa Clau: El Bloc Mediterrani + Madrid guanya en TOTS els models comparats. Això indica que el model espanyol actual penalitza la capacitat fiscal més que qualsevol estàndard federal internacional.

El Bloc Receptor: Tendeix a perdre perquè els models internacionals anivellen a la mitjana, mentre Espanya sovint sobre-finança per sobre de la mitjana.

NotebookLM

La Perspectiva Dinàmica (2003-2007)

Projecció de Creixement de Recursos vs. PIB

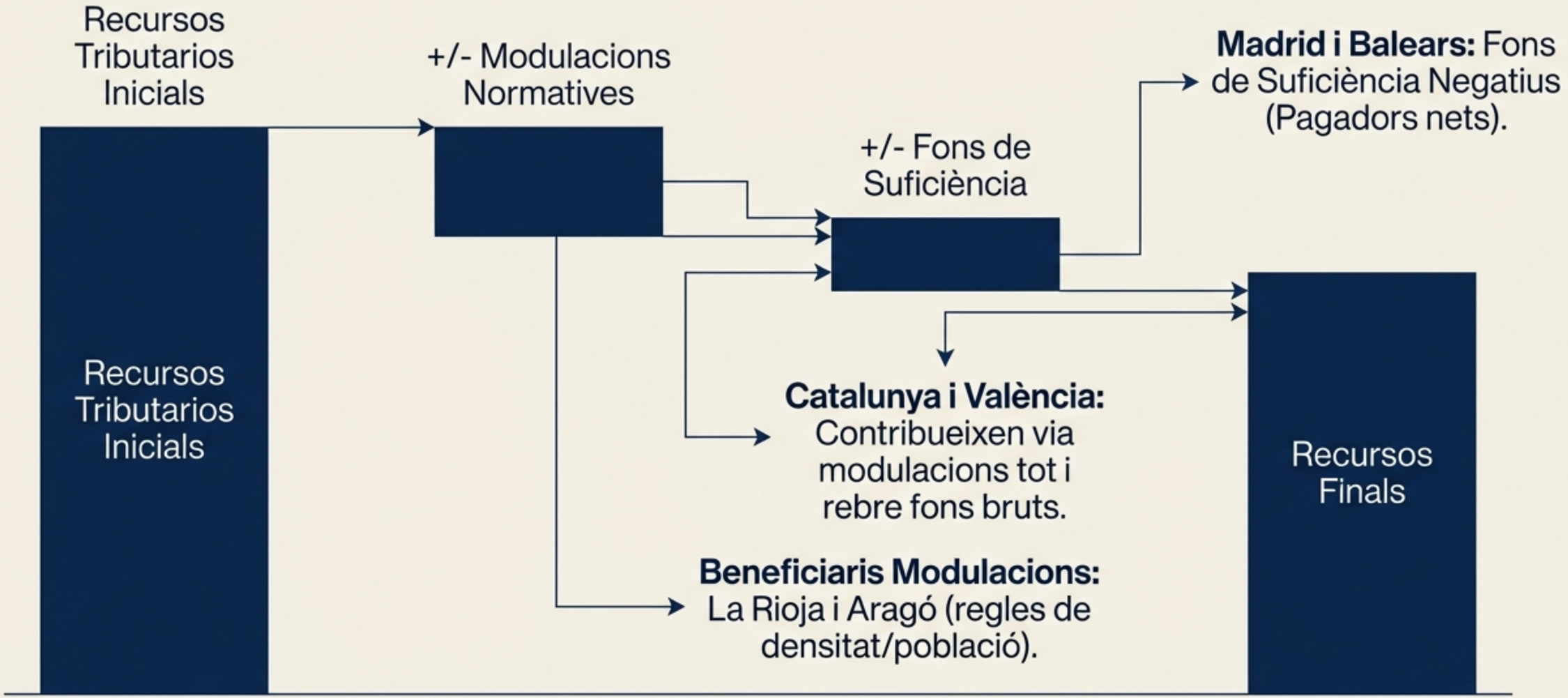

Dada Cantarero: Els recursos de les CCAA creixen lleugerament per sobre del PIB.

El Risc: La dependència de l'IRPF i l'IVA lliga els recursos al cicle econòmic. Major volatilitat que l'antic sistema de transferències garantides.

NotebookLM

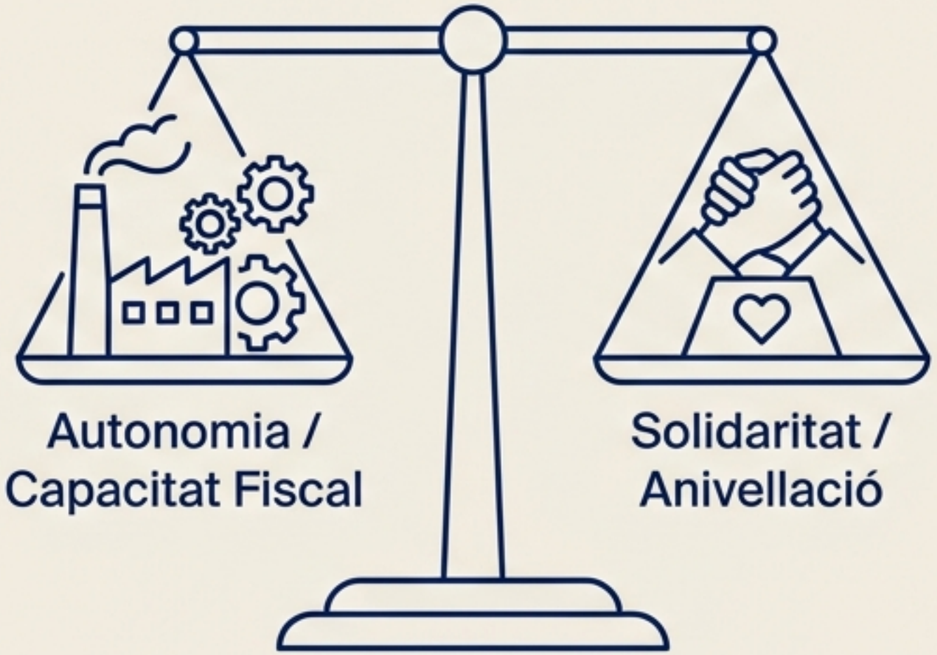
La ‘Lletra Petita’: Modulacions i Fons de Suficiència

NotebookLM

Lliçons per a la Reforma: Autonomia vs. Solidaritat

El Cost de la Solidaritat: Espanya té un nivell d'anivellació molt alt (similar a Alemanya) però menys transparent.

L'Anomalia dels 'Rics': En models com el Canadenc o Alemany, les regions dinàmiques retindrien més recursos que a Espanya.

Risc Financer: La suficiència dinàmica millora, però la volatilitat dels impostos cedits exposa les CCAA al cicle econòmic.

NotebookLM

Conclusions: Cap a on ha d'anar el Federalisme Fiscal?

- **Viabilitat Tècnica:** És possible aplicar models tipus 'Solange' (Alemanya) o 'Equalization' (Canadà) a Espanya amb les dades actuals.
'Equalization' (Canadà) a Espanya amb les dades actuals.
- **Impacte Distributiu:** Qualsevol model federal estàndard beneficiaria l'arc mediterrani i Madrid, racionalitzant el flux cap a les receptores (anivellant a la mitjana, no per sobre).
- **El Futur:** La tendència global és cap a la corresponsabilitat fiscal (risc compartit) i mecanismes d'anivellació objectius, allunyats de la negociació política bilateral.

NotebookLM